

**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhvsii, 1674

Cap. 19. Singula Episcoporum munia, explicatius ex Caroli M.
constitutionibus asseruntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

mum sedem Petri, sedem Antichristi vobis persuasit. Verum Augustinus lib. I. c. 5. adversus Donatistas clamat : *Cathedra Ecclesie Romana, quid tibi fecit, in qua Petrus sedet, & in qua hodie Anastasius sedet?* addimus nos, in qua post ducentos Pontifices Urbanus VIII. Alexander VII. & hodie Clemens X. sedet. Imò reprimat se Augustinus, quæst. 110. Novi & Veteris testamenti : *Eorum qui extra Ecclesiam, vel contra Ecclesiam sedes sibi instituerunt, cathedram pestilentie dicimus* : ex hac cathedra pestilentie, tu hæreses tuas doces, & hoc virus in Pontificem spargis. At tu, qui tam sagax es in Pontificum vita scrutanda, ullumne in tanto numero Pontificum, à S. Petro ad Clementem X invenis, qui non Sacerdos & Episcopus consecratus fuerit? Rursum Augustinus, postquam omnes à D. Petro usque ad Anastasium, ordine, & nomine suo enumerasset Pontifices : *in hoc ordine, inquit, successionis, nullus Donatista Episcopus invenitur*. Nos pari modo dicimus, in tot Cathedralibus Episcoporum sedibus per Saxoniam & Germaniam, & tanto ordine Episcoporum à Carolo M, usque ad hæc tempora, nullus adhuc Lutheranus Episcopus invenitur, qui cum potestate Ordinis & jurisdictionis Catholico Episcopo successerit, ut veros Sacerdotes creare, & generare Lutherana Ecclesia potuerit : Nec tu ille es, quantumvis Superintendentis nomine, te in locum Episcopi obtrudas. Sobna aliquis nobis Præpositus occurris, ad quem Deus per Isaiam Prophetam cap. 24. *Quid tu hic, aut quasi quis hic?*

C A P V T XIX.

*Singula Episcoporum munia, explicatiùs ex Caroli M.
constitutionibus asseruntur.*

DUo tantummodo Episcoporum officia Prædicans ex Carolo
M. retulit, munus videlicet prædicandi Verbum Dei, & cu-
randi scholas, cætera illi aut invisa, aut suppressa. Verum cum
T T ad

ad Carolum M. appellari, expendendum, quam sincere nobis cum Carolo M. agat; quando illa, quæ propria sunt Episcoporum munia, per imposturam transilit.

Primum ergo & proprium Episcopi munus ex potestate Ordinis est, consecrare Episcopos & Sacerdotes; eo tamen discrimine, ut Episcopus ordinetur à duobus, vel tribus Episcopis, id est, à duobus assistentibus Metropolitano, vel à pluribus, uti id Can. 1. Apostolorum, & in Concil. Nicæno 1. c. 4. Carthag. 4. c. 2. alijsque Concilijs est sancitum. Ad hunc modum Anacletus tertius à S. Petro Pontifex epist. 2. scribit, Jacobum Hierosolymitanum Episcopum à Petro, Jacobo, & Joanne ordinatum fuisse: id uti in Synodis & constitutionibus à Carolo M. confirmatum sit, jam supra retuli. Gregorius III. epist. ad Bonifacium: *Quæzies Episcopum consecraveris, duo vel tres convenient tecum Episcopi.* Ita verò D. Ludgerus ab Hildebardo Colonienfi Archiepiscopo ac Metropolitano suo ordinatus Episcopus, ut auctor vitæ ejus refert. Ita cæteri Episcopi per Saxoniam ordinati sunt, ut in factis & rebus gestis Episcoporum consignatum est. Ita ad nostram usque ætatem servatum, donec Lutherus primum non modò ordinationem Episcoporum cum ipse Episcopis, sed & ordinationem Sacerdotum ab Episcopis præscriptam, tollere cœpit ex suâ Ecclesiâ: prorsus, ut de priscis hæreticis Cyprianus lib. 1. epist. 6. *Novatianus in Ecclesia non est, neque Episcopus computari potest, qui Apostolicâ traditione contemptâ, nemini succedens, à se ipso ordinatus est: imò Pastor, inquit, quomodo haberi potest, qui nemini succedens, à se ipso incipiens alienus sit, & profanus?* tota enim successio in potestate Ordinis & jurisdictionis consistit, quæ dum in hæreticis deficit, ministri eorum alieni & profani sint, necesse est.

Tanta verò hujus Apostolicæ legis observatio, & tam salutaris ordo fuit, ut quod in antiquis Concilijs, id quoque in Synodis Carolinis & Caroli legibus sancitum sit; ne quis Episcopus in alterius diocesi, absque alterius voluntate ordinet Sacerdotes & Clericos: id quod in Capitularibus Aquisgranensibus, in Capitulis ab Hadriano transmissis c. 18. & tot Synodorum statutis repetitur.

Tempus etiam ordinationum, ut quater in anno fiant, tam accuratè præscriptum Episcopis in Capitularibus Bavaricis, in epistola Gregorij 2. ad Bonif. *Temporum quoque intervalla, quibus ordinentur*

Subdit.

Subdiaconi, Diaconi & Presbyteri, leges lib. 7. Capitularium c. 27.

Quæ ut modò etiamnum observari vides in Ecclesia Catholica, ita ex Caroli ævo, & statutis cognosces. Omitto alia quam plurima, de Clericorum moribus, vitâ, continentia & examine, antequam ab Episcopis ordinentur: quæ omnia in Synodis Carolinis, & Capitularibus Caroli M. reperies. Nihil horum apud vos Lutheranos, ex quo cum Luthero ex Ecclesia Catholica recessistis.

II. Alterum & proprium Episcopi munus est, Sacramentum Confirmationis conferre, Chrisma conficere, & oleum infirmorum consecrare: quo in Sacramento administrando, ita ordinarius est minister Episcopus, ut sine dispensatione Pontificis, Presbyter administrare non possit. Et quamvis administratio Sacramenti hujus, Presbyteris quandoque concessa, non tamen concedi potest Presbytero, ut ipsum Chrisma conficiat & consecret. Non hoc loco persequar, quæ Concilia, quæ Patres, quæ Theologi hac super re tradunt; tantum ad Carolum te revocabo, quem tu ex Catholico in Lutheranum transformare vis. Igitur lib. 7. Capitularium c. 95. *Presbyter semper paratus sit ad suscipiendum Episcopum cum collectione & adjutorio populi, qui ibi confirmare debet, & in Cœna Domini semper novum Chrisma ab Episcopo suo querat, & de veteri nullus baptizare præsumat, id est baptizatum inungere:* quo discrimen indicatur inter unctionem, quæ ab Episcopo in Sacramento Confirmationis, & quæ in Baptismo à Sacerdote fit. Ad hunc modum lib. eodem cap. 365. *Episcopi per singulos annos, cunctas diœcesis parochias suas circumire non negligant, docendo, confirmando, singulaq; quæ necessaria sunt, restaurando.* Idem cap. 310. præscribitur, ut Presbyteri ab Episcopis proprijs Chrisma petant. Lib. 6. Capitularium c. 284. Hominum confirmatio, Ecclesiarum, altarium, Virginum, Chrimatum, Presbyterorum, Diaconorum & Subdiaconorum consecrationes, à Chorepiscopis actæ, ab Episcopis canonicè ordinatis reformandæ, canonicèque peragendæ: quia Chorepiscopi hæc contingere non debuerunt: *Nec aliquando tempore juxta sanctos Canones, vel secundum morem Romanum, nisi in Cœna Domini sanctum Chrisma conficiatur.* Ibidem statutum est, ne à Chorepiscopis per Chrisma Sancti Spiritus traditio fiat. Additione III. Ludovici Pij: *Chrisma novum à suo Episcopo accipiat Presbyter.* In Concilio Moguntino c. 27. uti & lib. 5. Capitularium mandatur: *ut Presbyteri sub*

figillo custodiant Chrisma, & nulli sub prætecto medicina, vel maleficij donare præsumant, quod si fecerint, honore priventur. Eadem tot Caroli legibus repetuntur. Similia de Chrismate Episcopi, in Concilio Turonensi c. 20. Cabilonensi can. 16. & 27. Arelatenſi can. 18. ac passim in omnibus Carolinis Synodis reperies: imò in Ecclesiasticis Caroli Capitulis c. 14. qui vel ad medicinam, vel alium abusum, vel ad superstitionem aliquam Chrisma dederint, pœna statuitur: nempe *si Presbyter Clericus fuerit, gradum honoris amittat; si laicus, manus perdat.* Idem lib. 5. Capitularium c. 80. & Concilio Moguntino c. 27. præscribitur. Lib. 1. Capitularium c. 162. *Presbyter in Cœna Domini tres ampullas secum deferat, unam ad Chrisma, alteram ad oleum ad Catechumenos inungendos, tertiam ad infirmos.* Certè D. Bonifacius martyrio à barbaris in Frisia affectus, dum Confirmationis Sacramentum baptizatis impertiret. Et quis Episcopus Caroli ætate, qui Chrismate baptizatos, ex præscripto legum sacrarum non inunxerit?

Ubi nunc obsecro munus illud Episcopi, in administrando Sacramento Confirmationis, in conficiendo Chrismate? imò ubi ullus Chris-matis usus apud vos Lutheranos, qui ad Caroli M. religionem provocatis? Egena & misera Ordinis potestas apud vos! qui ne aquam quidem facere potestis, ad diaboli præstigias arcendas. Unguntur ab Episcopis consecrati Episcopi & Sacerdotes, unguntur baptizati à Sacerdote, unguntur Imperatores & Reges; quo ritu Pipinus Rex à Stephano Pontifice, & Carolus M. à Leone Pontifice inunctus est: quin & apud vos Reges Daniæ & Sueciæ unguntur, quo sacro Chrismate? non disquiro. Id tantum rogo, quare ceteri sacræ unctionis ritus, & cum primis in Sacramento Confirmationis, proscripti ab Ecclesia vestra? nisi quia se Episcopum Lutherus non agnovit, nec in suâ Ecclesia Episcopos vobis relinquere posse vidit. Si sacram Scripturam, si Concilia & Patres consulas, longè majori auctoritate, & mysterio unctio Chris-matis per Episcopi & Sacerdotis manus in Sacramento Confirmationis, & Baptismi, & extremæ Unctionis nobis est tradita, quàm Regum & Imperatorum. Et unde Christiani? nisi quia in baptismate uncti per Sacerdotes, & confirmati per Episcopi manum sumus? Ariani hæretici, ut Optatus Milevitanus scribit lib. 2. ampullam Chris-matis ex Ecclesia Catholica projecere, quæ Angelicâ manu excepta, collidi non potuit. Videas nunc Lutherum simili hæresis furore, Chrisma extra Ecclesiam projecisse.

Terti:

Tertium Episcopi munus, ei que proprium est, consecrare templa, Sacella, altaria, vasa, & vestes ad sacrorum usum, ac demum virgines etiam: unde nefas ea profanare, quia ad cultum divinum deputata & consecrata sunt. Typus horum exemplumque in veteri lege, quando Num. 7 legimus celeberrimam dedicationem Tabernaculi & altaris; deinde ter factam legimus dedicationem templi, primum à Salomone lib. 2. Paralip. c. 7; rursum ab Esdra lib. 1. Esdrae c. 6. tertium à Machabæis lib. 1. Mach. c. 4. similiter consecrationem altarium, & sacrorum vasorum, nobis Scriptura tradit, Exod. c. 40. Num. 7. *Omnia hæc in figuris contingebant, teste Apostolo; ob quæ Ecclesia cum novis cærimonijs, cultum suæ religionis juxta Apostolorum instituta introduxit, ac deinde ab Apostolorum ævo per totum orbem Christianum servata sunt, uti traditione ad nos pervenerunt.* De his illud Augustini epist. 118. valet: *Insolentissime est insania, disputare, an faciendum sit? quod tota per orbem frequentat Ecclesia.* Clarius eadem epistolâ: *illa qua non scripta, sed tradita custodimus, quæ quidem toto orbis terrarum observantur; dantur intelligi, vel ab Apostolis ipsis, vel à plenarijs Concilijs, quorum est in Ecclesiâ saluberrima auctoritas commendata, & statuta retineri.* Quemadmodum de his Tertullianus quoque: *Harum & aliarum si legem exposcules, traditio tibi prætenditur auctrix, consuetudo confirmatrix, & fides observatrix.* Maxime si Patrum accedant testimonia, qualia pro dedicatione templorum & altarium Belarminus magno numero adducit lib. 3. de cultu SS. c. 5. uti & Concilium Arausican. 1. c. 10. & Concil. Arelatense 11. c. 37. dedicationem templorum & altarium, Episcopo adscribit.

Sed his missis, Caroli M. testimonia sistamus: is lib. 1. Capitularium c. 151. *Ecclesie vel altaria, quæ ambigua sunt de consecratione, consecrentur.* Lib. 7. Capitularium c. 307. *Similiter & de Ecclesijs, vel altaribus, atque de consignandis fidelibus, quoties super his dubitatur, agendum est, id est, ut sine ulla trepidatione consecrentur, & fideles confirmentur.* Lib. 4. Capitularium in appendice, titulus ponitur XXI. *De altari non consecrando, nisi lapideo: & titulus XXII. De confirmatione cum Chrismate.* Lib. 6. Capitularium c. 3. *Sancitum est, ut nullus Presbyterorum, in domibus ab Episcopis non consecratis, oblationem offerre quoquomodo præsumat.* Lib. 7. Capitular. c. 99. *Nullus Sacerdos, nisi in locis Deo dicatis, vel in itinere in tabernaculo, & mensis lapideis ab Episcopo consecratis, Missam celebrare præsumat; quod*

si quis præsumpserit, gradus sui periculo subiacebit. Libro eodem c. 334. Statutum & institutum est, ut Missarum celebrationes, in locis incongruentibus fieri omnino non debeant; excepto, quando in itinere pergitur, & locus Basilica procul est, & in altaribus ab Episcopo consecratis fieri necessitas compellit. Pergit Carolus: In Canonibus legitur, ut nullus Sacerdotum, in domibus vel in alijs locis, nisi in Ecclesijs Deo dicatis, celebrare Missas audeat: simul & hoc statutum, ut nullus Sacerdos in alijs, quàm in Deo dicatis vasis, & ab Episcopo consecratis, ministrare, seu Missas celebrare, præsumat; quia sicut non est concessum, ut alij Missas cantent, & sacrificia consecrent, quàm illi, qui ab Episcopis sunt consecrati: ita non est licitum, ut in alijs domibus, vel altaribus, aut vasis, Missas Sacerdotes celebrare præsumant, quàm ab Episcopis consecratis. Sunt etiam ab Episcopis consecranda & benedicenda corporales palla, & alia vestimenta Sacerdotalia, nec non & omnia quæ in usus Basilica vel altaris, sive ministerio Sacerdotis, ad divina mysteria explenda complectuntur. Hanc deinde sanctionem Patrum decretis confirmat Carolus, id quæ ab antiquis Patribus & prædecessoribus traditum asserit: ac si quis in hoc Episcopo contumax fuerit, in carcerem detrudatur. Eadem sancita legis additione Ludovici Pij 2. cap. 10. ad lib. 6. Capit. Additione 3. Ludovici Pij ad 7. lib. Capitularium c. 41.

Nunc summam comprehendam singula, ex Chorepiscoporum causa, qui ab his munijs Episcopalibus prohibiti, in Synodo Ratisbonensi: postremum Apostolica sedes, per Arnorem Salisburgensem Archiepiscopum Legatum consulta, unde à Leone Pontif. ejusmodi responsum est allatum, quod lib. 7. Capitularium c. 187. legis: dixit enim & respondit Apostolica sedes, nullum fore Presbyterum vel Diaconum, vel Subdiaconum ab eis ordinatum, nec Ecclesiam ab eis dedicatam, nec Virginem consecratam, nec quemquam confirmatum, neque quicquam quod de Episcopali ministerio præsumpsere Chorepiscopi, esse peractum; sed quicquid ab his Episcopaliter præsumptum est, à Canonice ordinatis Episcopis peragi debere: quoniam quod non habuit quis eorum, dare non potuit: nam Episcopi non erant, nec ad quandam Civitatis Episcopalem sedem titulati erant, nec Canonice à tribus Episcopis ordinati, iidem de Episcopali ministerio nihil agere potuerunt.

Satis opinor, vides Nifani, quæ Caroli M, quæ Ecclesiarum per Germaniam, & Saxoniam, de his Episcoporum munijs sententia, quæ fides & reli-

& religio fuerit; nec tu ullum Episcopum ex ævo illo Carolino produces, qui his sacrorum munijs perfunctus non fuerit; unde ad nos per continuam successionem & traditionem pervenerunt, hodieque ab Episcopis toto orbe Christiano obeuntur. Ubi nunc Ecclesiarum & altarium consecratio apud vos? imò quæ per Saxoniam Basilica Cathedralis, quæ non vel ad Carolum Magnum, vel ad alios Episcopos consecrationem, ac dedicationem suam, annuâ memoriâ referat? nulla vetus ædes sacra, nullum altare, quod non ab Episcopis consecratum. Ubi vasa sacra, ubi vestes Sacerdotales, & sacrificalia ornamenta? Vidit D. Antonius, cum Ariana hæresis prodiret, sylvestrem aprum ingredi Ecclesiam, & omnia volutando evertere: simile mihi portentum Lutheri deformatio exhibet; ubi Virgines Deo sacratæ? quarum tot cœnobîa per Saxoniam, Lutheri negotium fuit prostituere & profanare, postquam Catharinam Bornam sacratam virginem, sacrilego sibi matrimonio junxit. Quid Carolum Magnum dicturum credas? qui tot legibus & pœnis has sacrilegas nuptias damnavit: de quibus infra referam.

Superest unum ex Episcopi munere: Scholas inquis, per Episcopia, monasteria, & Civitates ubique institui jubet, quarum cura ad Episcopos pertinet: ita multis legibus sancitum agnoscimus, & harum curam ubique Episcopi sumpserunt à Caroli ævo per Germaniam, & cum primis hæresi vestrâ serpente, cui PP. Societatis Scholas, divina providentia & Episcoporum sollicitudo objecit. Sed miserum te! qui ex amplitudine munium, quæ Episcopi ex potestate jurisdictionis, sibi jure divino & humano vendicant, solum prædicandi munus, & curandi scholas relinquis; tanquam ex Episcopis, nobis Prædicantes, & Scholarchas formares.

Rem nunc omnem, quæ hic controvertitur, tibi exponam ex figura veteris testamenti, quæ hæresim vestram jam ante ex schismate Jeroboami designavit. Nam postquam hic impius Rex, regnum Hebræorum cum religione divisit, & primus novum religionis cultum introduxit, ex politicâ Regis potestate, secus quàm à Deo per Moysen ordinatum erat, regnum Sacerdotale, & Pontifices ac Sacerdotes instituti consecratique erant; Jeroboam, ut habetur 3. Reg. c. 13. *fecit de novissimis populi Sacerdotes excelsorum; quicumque volebat, implebat manum suam, & fiebat Sacerdos excelsorum.* Deinde ut cap. 42. refertur: *Fecit fana in excelsis, & Sacerdotes de extremis populi, qui non erant de filiis Levi. Fecit & altare, & ascen-*

& ascendit super altare, ut adoleret: Intervenit vir Dei, exprobens illi rem impiam & Sacrilegam, exclamando, *Altare, Altare!* & mox poena consecuta regem: *Exaruit enim manus Regis*, quâ sacrilegè incensum fecerat; quòd ejus officij non esset Sacerdotum munia obire: quæ præterea vindicta Regem consecuta sit, exponitur 3. & 4. Regum libris. Idem exprobratur Regi lib. 2. Paralip. c. 13. *Ejecistis Sacerdotes Domini, filios Aaron atque Levitas, & fecistis vobis Sacerdotes, sicut omnes populi terrarum:* nimirum humanâ auctoritate, contra divinam auctoritatem; quemadmodum omnes gentes sibi Sacerdotes, & sacrificia, & fana constituerunt. Quo in genere, etsi contra divinam ordinationem egerint gentiles, ex lumine tamen naturæ Sacerdotes, altaria, & sacrificia sibi delegerunt. At vos, etiam contra naturæ lumen, Sacerdotes & Sacrificium religionis abieistis: *proprie enim Sacerdotes*, inquit, *Nisanius dici nolumus.* Pergit Scriptura: *quicumque venerit, & iniitaverit manum suam in tauro de bobus, & in arietibus septem, sit Sacerdos, eorum qui non sunt Dei; noster autem Dominus Deus est, quem non relinquimus, Sacerdotesq; ministrant Domino de filiis Aaron, & Levitæ sunt in ordine suo.*

Habes hic figuram novæ religionis vestræ, ex potestate sæcularium Regum & Principum; habes confusionem Ecclesiæ vestræ, & omnium hæresum nostri temporis, quæ ministros sibi deligunt, manus imponunt, eosque contra ordinationem divinam instituunt, & plebi obrudunt: & hos quidem de novissimis & extremis populi, id est sordidos, mercenariosque, lucri & Veneris causa convolantes ad ministerium. Et quid mirum, non in eo honore esse ministerium vestrum, quo apud Catholicos est regale Christi Sacerdotium? in quo sacro Ordine vides Regum, Ducum, Principum, Comitum, Nobilium, & honestissimarum familiarum filios: ne quid hic dicam de ijs Regum & Principum filiis, apud Hieron. Platum lib. de Bono Relig. aliosque scriptores & historicos, qui per contemptions rerum humanarum, se in religiosorum Ordinum & Monachorum vitam dederunt; quos inter habes Carolomannum Caroli M. patrum, Principem, generis claritudine, belli gloriâ, & virtutum splendore eminentem. Quod idem vitæ genus Ludovicus Pius Caroli M. filius meditatus est, suscepissetque, ni imperij, & regni hæreditarij necessitas impedisset, ut auctor vitæ ejus memorat. Habes postremum successionem Pontificum, & Sacerdotum, quæ uti carnalis in lege illa fuit, ita

Spiritua-

Spiritualis multò nobilior, & perfectior est in lege gratiæ; ideoque tanta potestate Ordinis, & jurisdictionis donata à Christo, ex quâ Carolus M. omnesque Imperatores, Reges, & Principes Christiani, Episcopos & Sacerdotes ex maiestate religionis nostræ venerati sunt.

CAPUT XX.

De calibatu Sacerdotum.

Multis hanc nobis controversiam tot scriptoribus discussam regerit Nifanius, ut in nullâ re Prædicantes sollicitiores, aut facundiores sunt, quàm pro uxoribus suis, exosi calibatum omnem in Ecclesia: verum quàm non ridiculum, quod hunc tractatum suum inscribat de Matrimonio Sacerdotum? qui tamen fatetur de se ac suis: *Sacerdotes propriè dicti, appellari nolumus.* Quid igitur ad te calibatus Sacerdotum? si propriè Sacerdos non es, sed improprie, sicut omnes laici? retine igitur tibi tuam uxorem, cum omnibus Lutheranis Prædicantibus, quibus fas est uxores ducere; cum nec Clerici, nec Sacerdotes consecrati sitis: & relinque Catholicæ Ecclesiæ sollicitudinem de calibatu Cleri sui. Interim pareamus tibi, & maximè ad Carolum M provocanti: sed priùs cardinem hujus controversiæ, & Ecclesiæ Catholiciæ veritatem, paucis præmittamus.

Primò igitur quæstio est, utrumne calibatus jure divino, an Apostolico sit annexus sacris ordinibus? Quâ in re, ut ipse agnoscis, in fine hujus tui scripti, paucis duntaxat exceptis, Ecclesiasticæ esse legis; quod & Concilium Tridentinum profitetur Sess. 24. c. 9. *Si quis dixerit, Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel Regulares, castitatem solemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto; & oppositum nil aliud esse, quàm damnare matrimonium: posseque omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiam si eam voverint, habere donum; anathema sit: cum Deus id*

V V

rectè